

Kan ett tekniskt regelverk bidra till att utveckla anläggningsbranschen?

Ebbe Rosell

CIR-dagen 2010

Samhällsbyggare i samverkan

Utveckling i form av

- Ny teknik
- Effektivisering

Några ledord

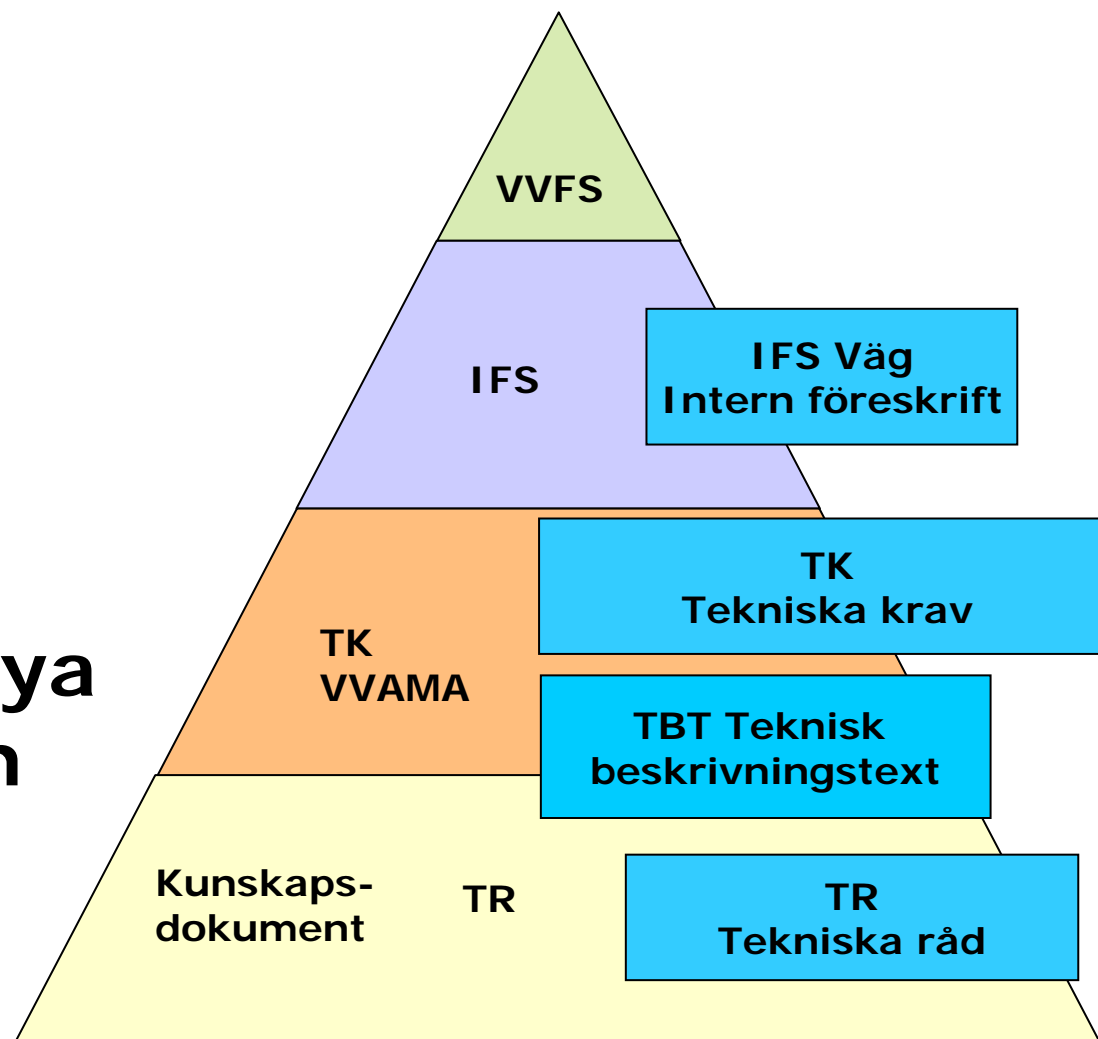
Tydlighet

- Tydlig struktur
- Tydliga texter
- Tydlig press
- Tydliga alternativ

Tydlig struktur

Vårt nya tekniska regelverk med den nya regelverksstrukturen

Regelverk i ny struktur ska bidra till en effektivare anläggningsbransch

Hur:

- Tydligt visa vad som är krav och vad som är en godtagen lösning, tradition eller beställarens rekommendation.
- Ge utrymme för nytänkande och därmed också för innovativa lösningar.

Vägverkets VKR
Boverkets BKR

Vägverkets IFS
Banverkets ?

Eurokod
SS-EN 1990 – 1999
med NA

TK Väg

TK Bro

Vägverkets EBS
Boverkets EKS

TK Geo

TR Bro

AMA

VVAMA
TBT
MER

OTB
MF

SS-ISO
SS-EN
SS

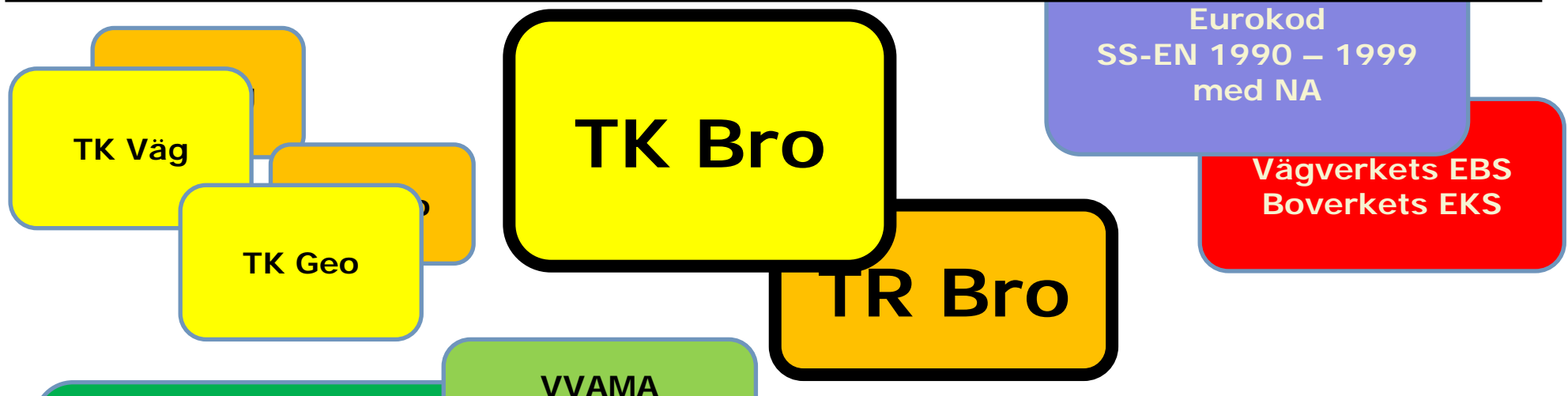
Vägverkets VKR
Boverkets BKR

Vägverkets IFS
Banverkets ?

- VKR och BKR är myndighetsföreskrifter.
- VKR och BKR anger samhällets grundläggande krav på säkerhet för vägbroar respektive järnvägsbroar.
- Kraven gäller oavsett vem som äger bron, men inte på skogsbilvägar.
- IFS är Vägverkets lednings styrning av Vägverkets enheter och ger internt bindande regler.

- TK Bro anger Vägverkets och Banverkets tekniska krav på utformning och dimensionering av broar
- En TK gäller genom att den åberopas i kontrakt

- TR Bro ger tekniska råd och exempel på godtagna sätt att uppfylla kraven i TK Bro
- En TR är en handbok och åberopas inte i sin helhet i kontrakt

Tydliga texter

- Raka meningar utan onödiga ord
- Ord är färskvara, byt ut gamla ord
- Texterna rätt placerade i strukturen
- Konsekvent användning av hjälpverb

Vi ponerar följaktligen att recipientens effektivitet optimeras av en simplificerad vokabulär!!

Tydliga texter

- **Tveksamheter om betydelser kostar tid och pengar och det finns bara en betalande part**
- **Tydlighet är lean production, framför allt i projekteringen**
- **Otydligheter leder till fel i produktionen eller till extra granskningsvändor.**

Tydligheten som lean production-fråga

- Vad kostar, lågt räknat, en tolkningsfråga?

Konstruktören funderar och bläddrar		3 mantimmar
Dito med en kollega	$2 \times 1 =$	2 mantimmar
Frågar projekt eller granskare	$2 \times 1 =$	2 mantimmar
Vidare till regelskrivare	$2 \times 0,5 =$	1 mantimme
Beskrivaren kollar med kollegor och svarar		2 mantimmar
<u>Kommunicera svaret</u>	<u>$2 \times 0,5 =$</u>	<u>1 mantimme</u>
	Totalt ca	1,5 mandag

Tydligheten som lean production-fråga

- Vad kostar, högt räknat, en tolkningsfråga?

Konstruktören funderar och bläddrar		8 mantimmar
Dito med en kollega	2 x 4 =	8 mantimmar
Diskuterar med projekt eller granskare		
	2 x 4 =	8 mantimmar
Vidare till regelskrivare	2 x 1 =	2 mantimmar
Beskrivaren kollar med kollegor och svarar		6 mantimmar
<u>Kommunicera svaret</u>	2 x 1 =	<u>2 mantimmar</u>
	Totalt ca	4 mandagar

- **Tydlig press**
  - **TK Bro kräver att en beräkningsmodell ska beskriva bärverket i sin helhet**
  - **Självklart?**

- **Tydlig press**
  - **Svenska brokonstruktörer har fastnat i sin utveckling**
  - **Nästan 50 år gamla datorprogram kombineras med en rapport om ett ofullständigt försök från 1964**
  - **Nyligen fick vi hävda ett beslutsbrev från 1964 i en entreprenadtvist!**

- **Tydlig press**
  - **Världen utanför har dock gått vidare**
  - **Kravet i TK Bro tvingar de svenska brokonstruktörerna till utveckling**
  - **Det hade varit bättre om detta skett utan tvång**

- **Tydliga alternativ**
  - Tydligt angivna alternativa lösningar
  - Tydlig hantering av nya tekniska lösningar

Tydlig bild av möjligheten att avvika från kraven på olika nivåer i strukturen

- Avvika från en myndighetsföreskrift får man inte.
- Avvika från krav i TK Bro.
  - Projektet söker avsteg från "teknikchefen"
- Avvika från råd i TR Bro.
  - Verifiera lösningen enligt god ingenjörssed och ta ansvar för den.
- Inte berört av texterna i TK Bro eller TR Bro.
  - Särskild kravspecifikation.

Tydligt angivna alternativa lösningar

- **Objektsspecifika byggherreval = vilka modifieringar av kraven i TK får projektledningen göra**
- **Exempel 1: Skruvade skarvar i stålbalkar**
- **Exempel 2: Kontinuitetskrav för broöverbyggnader**

Exempel 1: Skruvade skarvar i stålbalkar

- Svensk praxis är att huvudbalkar av stål skarvas med stumsvets. Detta kräver intäckning, förvärmning, svetskontroll, eftermålning etc.
- TK Bro ger byggherren möjlighet att tillåta skruvade skarvar. Detta sparar in momenten ovan och gör det möjligt att:
  - Använda andra montagemetoder
  - Måla färdigt i fabrik

Exempel 2: Kontinuerlig överbyggnad

- Tidigare krav: "Brobanaplattan ska vara kontinuerlig över mellanstöd"
- Ursprungligen ett beständighetskrav
- Betydelsen gled med tiden över till ett krav på kontinuerlig överbyggnad
- Ett hinder för betongelement och limträ
- Kraven för övergångskonstruktioner var fristående från kraven på bärverket

Exempel 2: Kontinuerlig överbyggnad

- **Nytt krav: Broöverbyggnaden ska vara kontinuerlig över stöd som:**
  - **Dimensioneras för påkörningslast eller påseglingslast**
  - **Kan skadas av erosion**
- **Om stödet räknas som overksam pga påkörning är kravet att överbyggnaden inte får falla ned**

Exempel 2: Kontinuerlig överbyggnad

- **Nytt krav: Brobanaplattans täthet regleras nu av krav för rörelsefogar:**
  - **Rörelsefogar ska ha övergångskonstruktioner**
  - **Var rörelsefogar får finnas är ett objektspecifikt byggherreval**
- **En mer komplicerad kravbild som trots det ger större friheter**

Tydligt hantering av nya tekniska lösningar

- Ett regelverk kan bara beskriva kända och någorlunda vanliga tekniska lösningar
- Detta tolkas ofta som att andra lösningar är förbjudna
- Hur hantera det som inte är "beskrivet i regelverket"?
- I TK Bro har vi infört begreppet "Särskild kravspecifikation"

A.1.4 Teknisk lösning med särskild kravspecifikation

Om utformningar, dimensioneringsmetoder eller utförandemetoder som inte är beskrivna i TK Bro föreslås ska ett förslag till teknisk lösning innehållande en särskild kravspecifikation upprättas.

Först förklaras när en särskild kravspecifikation är aktuell

A.1.4 Teknisk lösning med... forts.

En sådan särskild kravspecifikation ska minst omfatta

- krav och metoder avseende verifiering av bärförmåga, stadga och beständighet,
  - materialkrav,
  - miljöpåverkan och krav på åtgärder med avseende på miljöpåverkan,
  - krav och metoder för utförandet,
  - krav och metoder för kontroll av utförandet och
- en redovisning av hur och i vilken omfattning framtida drift och underhåll ska utföras.

Sedan ställs krav på den information vi behöver för vår bedömning

A.1.4 Teknisk lösning med... forts.

Ett förslag till teknisk lösning ska vara godtaget av byggherren enligt A.1.9.

Till slut krävs ett godtagande av byggherren

Exempel: Sekantpålar som tunnelväggar

- **Norra länken NL 31 är förebild och inspiration till "särskild kravspecifikation"**
- **I dessa tunnlar utnyttjas sekantpåleväggar som permanenta delar**
- **Entreprenör, konstruktörer, projektledning och regelskrivare diskuterade fram förutsättningarna**
- **Det som nu står i TK Bro, A.1.4 är en beskrivning av det vi gjorde då**

Flera bilder är Mikael Ulléns, och resten är mina.

Norra länken NL31 – Tunnel med väggar av sekantpålar

Armeringskorgar för sekantpålar med rör för dubbning i botten

Foto Mikael Ullén

Samhällsbyggare i samverkan

Norra länken NL31 – Tunnel med väggar av sekantpålar

Sekantpålar

Foto Linus Levinson.

Flera bilder är Mikael Ulléns, och resten är mina.

Norra länken NL31 – Tunnel med väggar av sekantpålar

Anslutning av
tunneltak till
sekantpålar

Foto Mikael Ullén

Tillbaka till frågan:

Kan ett tekniskt regelverk bidra till att utveckla anläggningsbranschen?

Vem vet? Men vi försöker!

Ebbe Rosell

CIR-dagen 2010

